

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ 2. STUPEŇ (6. – 9. ROČNÍK)

Člověk ve společnosti

Očekávané výstupy	žák	učivo
VO-9-1-01	objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život
VO-9-1-02	rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku
VO-9-1-03	kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny
VO-9-1-04	uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích,	kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace
VO-9-1-05	objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
VO-9-1-06	rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chov

Člověk jako jedinec

Očekávané výstupy	žák	učivo
VO-9-2-01	objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál
VO-9-2-02	posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí
VO-9-2-03	kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna;
VO-9-2-04	popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

Očekávané výstupy	žák	učivo
VO-9-3-02	sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného,	majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a

	schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti	různými formami vlastnictví
VO-9-3-03	na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	peníze – formy placení hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní
VO-9-3-04	vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít	banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků
VO-9-3-05	uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu
VO-9-3-06	na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	
VO-9-3-07	rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu	

Očekávané výstupy	žák	učivo
VO-9-4-02	rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu
VO-9-4-03	objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly
VO-9-4-04	vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, význam a formy voleb do zastupitelstev
VO-9-4-05	přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu	lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
VO-9-4-06	objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů
VO-9-4-07	uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci	protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
VO-9-4-08	dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování	právo v každodenním životě – důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady
VO-9-4-09	rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	
VO-9-4-10	rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	
VO-9-4-11	diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	

Mezinárodní vztahy, globální svět

Očekávané výstupy	žák	učivo
VO-9-5-01	popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR globalizace – významné globální problémy
VO-9-5-02	uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky	
VO-9-5-03	objasní souvislosti globálních a lokálních problémů	

DĚJEPIS 2. STUPEŇ (6. – 9. ROČNÍK)

ČLOVĚK V DĚJINÁCH		
Očekávané výstupy	žák	učivo
D-9-1-01	uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků	význam zkoumání dějin , získávání informací o dějinách; historické prameny historický čas a prostor Subject matter: importance of studying history , finding information on history; historical sources historical time and space
D-9-1-02	uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány	
D-9-1-03	orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI		
Očekávané výstupy	žák	učivo
D-9-2-01	charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	člověk a lidská společnost v pravěku Subject matter: humans and human society in prehistory
D-9-2-02	objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost	

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY		
Očekávané výstupy	žák	učivo
D-9-3-01	rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz antické Řecko a Řím střední Evropa a její styky s antickým Středomořím Subject matter: the earliest ancient civilisations and their
D-9-3-02	uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	
D-9-3-03	demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky	

	důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem	cultural legacy Antique Greece and Rome
D-9-3-04	porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	Central Europe and contacts with the Mediterranean world during Antiquity

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

Očekávané výstupy	žák	učivo
D-9-4-01	popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	nový etnický obraz Evropy utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) Subject matter: new ethnic map of Europe formation of states in the East – and West-European cultural areas and their specific development Islam and the influence of Islamic empires on Europe (Arabs, Turks) Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě křesťanství , papežství, císařství, křížové výpravy struktura středověké společnosti , funkce jednotlivých vrstev kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost Great Moravia and the Czech state, their internal development and position within Europe Christianity , Catholicism, empire, the Crusades ythe structure of medieval society , the roles of the individual classes the culture of medieval society – Romanesque and Gothic arts and learning
D-9-4-02	objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	
D-9-4-03	vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí	
D-9-4-04	ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY

Očekávané výstupy	žák	učivo
D-9-5-01	vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve	renesance , humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou zámořské objevy a počátky dobývání světa český stát a velmoci v 15.–18. století barokní kultura a osvícenství Subject matter: Renaissance , Humanism, the Hussite
D-9-5-02	vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	
D-9-5-03	popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	
D-9-5-04	objasní postavení českého státu v podmínkách	

	Evropy rozdělené a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	movement, the Reformation and its spreading across Europe
D-9-5-05	objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	transoceanic discoveries and the beginnings of global conquest
D-9-5-06	rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek	the Czech state and the great powers in the 15th to 18th centuries Baroque culture and the Enlightenment

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy	žák	učivo
D-9-6-01	vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka
D-9-6-02	objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě	národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa
D-9-6-03	porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus),
D-9-6-04	vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií	ústava, politické strany, občanská práva kulturní rozrůzněnost doby konflikty mezi velmocemi, kolonialismu Subject matter the French Revolution , the Napoleonic era and their impact on Europe and the world; establishment of the United States of America industrialization and its impacts on society; social issues national movements of large and small nations; formation of the modern Czech nation the revolutions of the 19th century as a tool for addressing political, social and national issues political currents (conservatism, liberalism, democracy, socialism), constitutions, political parties, civil rights cultural diversity of the time conflicts between the Great Powers, colonialism

MODERNÍ DOBA

Očekávané výstupy	žák	učivo
D-9-7-01	na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky

D-9-7-02	rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářskopolitický vývoj, sociální a národnostní problémy mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět druhá světová válka , holokaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války Subject matter World War I and its political, social and cultural impacts the new political order in Europe and the role of the USA in the world; the establishment of Czechoslovakia, its economic and political development, social and nationality issues the international political and economic situation in the 1920s and 1930s; totalitarian systems –Communism, Fascism, Nazism – implications for Czechoslovakia and the world World War II , the Holocaust; the situation in our lands, domestic and foreign resistance; political, geo-political and economic impacts of the war
D-9-7-03	charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu	
D-9-7-04	na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	
D-9-7-05	zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	

ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT		
Očekávané výstupy	žák	učivo
D-9-8-01	vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků	studená válka , rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět problémy současnosti věda , technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava Subject matter: the Cold War , division of the world into military blocs represented by the
D-9-8-02	vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	
D-9-8-03	posoudí postavení rozvojových zemí	
D-9-8-04	prokáže základní orientaci v problémech současného světa	

		superpowers; political, economic, social and ideological rivalry the internal situation in the countries of the Eastern bloc (a comparison with the characteristics of Western countries on specific examples) Czechoslovakia from the February coup to 1989, the establishment of the Czech Republic the disintegration of the colonial system, the world outside Europe contemporary issues science, technology and education as factors of development; sports and entertainment